

Nicolai

17. årgang nr. 4 november 2009

RECEPTION HOS FO
KOMMUNALVALG

FO-Aarhus.dk

Fordi netværk handler om mennesker

Udgives af
Frit Oplysningsforbunds
medlemsforening
Frederiksgade 78C,
8000 Århus C.
Tlf.: 87 46 45 00
E-mail:
nicolai@fo-aarhus.dk
Ansvarshavende redaktør
Torben Dreier

Redaktion
Henrik Gram
Inge Madsen
Peter Schultz
Torben Dreier
Jette Bach

Oplag
4600
Layout & tryk
Opsætning & layout:
Sputnik Reklame
tlf: 8676 1653.
Tryk: Zeuner Grafisk
Trykt på miljøpapir

Nicolai
udkommer 4 gange om
året. Bladet postbesørges til
FO's kursusedtagere samt
lægges frem på biblioteker
og offentlige kontorer.

AftenskoleKlubben
AftenskoleKlubbens formål
er at udbrede folkeoplysning
indenfor almene, økonomiske,
politiske, sociale og
kulturelle emner; samt at
arbejde for de idealer som
De Forenede Nationer står
for, samt at sikre medlem-
mernes indflydelse på FO's
virke. Ved tilmelding til et
af FO's kurser bliver man
automatisk medlem af FO's
medlemsforening for 10 kr.,
som overføres fra
tilmeldingsgebyret.

ÅBENHED ER ET VALG!

Først og fremmest velkommen til årets sidste nummer af Nicolai, et år hvor der er sket utrolig meget i FO-Århus. Det alt overskyggende er naturligvis flytningen til Frederiksgade 78 og åbningen af FO-byen, som officielt blev åbnet med prompt og pragt fredag den 23. oktober. Ved en reception blev dørene åbnet for Århus borgere, og gæsterne strømmede til.

Vi takker alle for den utrolige opbakning og modtagelse vi har fået og får af byen Århus, og som blev understreget af fuldt hus. Vi takker ligeledes for

de mange fantastiske gaver og i det hele taget al den opmærksomhed vi har fået. FO-byen er et sted der skal bruges, et åbent rum for læring, udvikling og social netværksdannelse.

Nu er FO-byen så åben, men det betyder ikke, at den er en færdig, stationær størrelse. Når vi taler om åbenhed, er det fordi vi er åbne for ideer og bevægelser i tiden, og fordi vi er åbne og modtagelig for dine input, som vi altid kan bruge. Vi kan og ved meget, men ved også at det samme gælder for dig. Så hvorfor ikke bruge hinanden, så vi sammen bliver klogere og stærkere.

Vi har brug for dig. I forbindelse med receptionen blev der udskrevet 2 konkurrencer, som skal være med til at gøre FO-byen til et endnu mere attraktivt sted at være. Til hver af konkurrencerne er der en

kontant belønning 50.000,-. Konkurrence 1: Udsmykning af FO-byen. Konkurrence 2: En hængende have. Læs mere på HYPERLINK „http://www.fo-aarhus.dk“ www.fo-aarhus.dk eller www.fo-byen.dk. Vi ser frem til at modtage dit forslag.

Når vi siger at åbenhed er et valg, skal det forstås meget bogstaveligt. Vi har valgt at være åbne og lydhøre for den verden vi er en del af, og der er brug for åbenhed i dagens Danmark, hvor vi ser muligheder frem for forhindringer. Det er åbenhed og muligheder, der sætter gang i hjulene i samfundet, og som sætter gang i dit liv. Det er et valg i kommunalvalgets tid. Det er dit valg, hvor du ser mulighederne

KONKURRENCEN

Svarkuponen sendes/afleveres til FO-Århus, Guldsmødegade 25, 8000 Århus C. Du kan også sende dit svar via email til nicolai@fo-aarhus.dk . .

Konkurrencen i dette nummer af Nicolai er lidt anderledes end normalt. Du finder den til sidst i GrønGuide artiklen side 6-7. Der er kun ét spørgsmål, og vi ser frem til at få mange gode, kreative og alternative svar.

Svar på spørgsmål i Nicolai nr. 2 og vinder af 2 flasker rødvin.

1. 1. August, 2. Frederiksgade 78A, 3. Gunnar Johnsen
Tonni Vibeke Vassard, Hans Egedesvej 94, 8200 Århus N

Svar på spørgsmål i Nicolai nr. 3 og vinder af 2 flasker rødvin.

1. Fremtiden er nær 2. Til efteråret 3. Trialog
Anna Overgaard Nielsen, Næringen 48.2-1, 8240 Risskov

FOLKEOPLYSNINGEN OG AFTENSKOLEN

Af Peter Schultz

Historiske visioner

Når talen falder på folkeoplysning, nævnes Grundtvig helt naturligt som noget af det første. Grundtvig er synonym med folkeoplysningen og omvendt. Skal vi have fat i folkeoplysningens oprindelse skal vi dog en hel del længere tilbage i tiden, til et tidspunkt hvor Grundtvig endnu ikke var født.

Oplysning

Det er oplysningstidens filosoffer i Frankrig og England, der i 1700 tallet tænker de tanker, der skaber grundlaget for folkeoplysningen. De interesserede sig ikke for folkeoplysningen i sin nuværende form, men de fremhæver menneske- og borgerrettighederne med baggrund i tanken om, at alle mennesker er lige. Det er Hugo Grotius, der udtrykker tanken om ligheden mellem mennesker. Jean-Jacques Rousseau beskriver hvordan samfundet burde baseres på „folkets vilje“ ved hjælp af en frivillig kontrakt indgået mellem den enkelte borger og staten.

Aftenskole

Allerede i 1784 i Reventlows Skoleordning fra Brahetrolleborg, altså før der kan tales

om folkeoplysning, indgår der aftenskole for de unge og foredrag for de ældre. Men det er først i begyndelsen af 1800 tallet, at vi kan tale om egentlig folkeoplysning og aftenskole, det sker i forbindelse med folkeskolereformen i 1814, hvor det bl.a. lyder:

For den ungdom, som har været til konfirmation, men desuagtet ønsker at følge skolen for der at øve sig videre i skrivning eller regning eller tage del i anden nyttig undervisning, skal der efter overlæg med skolekommissionen holdes vinterskole tvende gange om ugen.

Anordningerne fastlægger følgende retningslinjer:

At deltagelse i aftenskolen skal være frivillig og gratis (gratis er det ikke helt længere), at sognet skal stille skolelokaler til rådighed, og at aftenskolens emnekreds fastlægges med stor fordomsfrihed.

Folkeoplysning

Der er dog stadig tale om de første spæde tilløb til folkeoplysning, og det blev ikke mødt af et behov i befolkningen. Der skulle en vækkelse til i befolkningen, som kommer i Danmark i 1840'erne. Det er med enevældens afskaffelse i 1848 og Danmarks grundlov i 1849, at folkeoplysningen får en rolle, som den kan siges også at have i dag. Folkeoplysningen bliver et instrument til fremme

af folkestyret, stærkt inspireret af Grundtvig.

Fra 1896 gives der statstilskud til aftenskoler, men det er først og fremmest kommuner og foreninger, der står for folkeoplysningens økonomi. Det er først i 1920'erne, at der kommer faste regler for statstilskud til aftenskolerne, og endelig i 40'erne og 50'erne, at de politiske partier for alvor går ind i oplysningsarbejdet.

Folkeoplysningens plads og rolle

Folkeoplysningens og aftenskolens udvikling har helt fra sin oprindelse til i dag været præget af bevægelser i samfundet og borgernes behov. Men har også altid, uundgåeligt, været påvirket af de rammer og muligheder, som fra lovgiveres side er udstukket, f.eks. da der i 1971 indføres deltagerbetaling. Et tiltag der selvsagt har sine konsekvenser, om end det ikke forhindrer en stigende tilgang til fritidsundervisningen i 70'erne. Det er også i denne periode at folkeoplysningen får en markant social rolle. En rolle som må siges at være blevet endnu mere markant.

Uvis men sikker fremtid

Folkeoplysningen er i konstant bevægelse, og har altid været det. Men grundkernen, som af Grundtvig blev formuleret som: 'samtale og dialog, der muliggør handling', er stadig gældende. Folkeoplysningen er en individuel og kollektiv forståelses-

ramme, det er debat og dialog og dermed demokrati. Dette udtrykkes også i lokalpolitikernes holdninger og forståelse af folkeoplysningen (her i bladet), og udtrykkes på smukkeste vis i skoleleder Torben Dreiers udtalelse i Århus Stiftstidende, om formål og mål med FO-byen:

»Målet med FO-byen er, at det skal udvikle sig til lokalområdets omdrejningspunkt for information og debatskabende aktiviteter. Jeg drømmer om et sted, hvor man gør væsentlige emner til samtalestof, og jeg drømmer om, at dette sted skaber grobund for nye aktiviteter og nye netværksrelationer,« siger Torben Dreier.

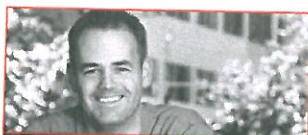
1700
Grotius
Rousseau
1800
Grundtvig
1900
2000?

KOMMUNALVALG

Visioner for folkeoplysningen og

I anledning af kommunalvalget har vi bedt en række politikere forholde sig til aftenskolen, dens betydning og mulige fremtid, gennem 5 spørgsmål.

1. Hvilken betydning mener du og dit parti, aftenskolen har for byens borgere?
2. I 2001 vedtog regeringen 'Charter for samspil mellem det frivillige Danmark og det offentlige'. Formålet var/er bl.a. at styrke og udvikle samspillet. Hvad mener du er vigtigt for at styrke og udvikle samspillet mellem aftenskolen og kommunen? Giv evt. et eksempel.
3. Indenfor hvilke områder ser du gerne, at aftenskolen bidrager til et samarbejde med kommunen (ældreområdet, handicap, nærdemokrati, sundhed, integration, studentermiljø, miljø, kulturelt f.eks. Festugen, andre aktiviteter og områder)?
4. Hvor og hvordan kan kommunen bruge aftenskolen mere aktivt end nu?
5. Der er i dag stor forskel på tilskud til aftenskolen kommunerne imellem, hvilket giver stor forskel i prisen på kurser. Hvordan forholder du dig til det?

**Socialdemokrat og nuværende rådmand for kultur og borgerservice
Jacob Bundsgaard Johansen**

1. Aftenskolerne er et stærkt tilbud til de borgere i Århus som ønsker en aktiv fritid. De rummer et væld af muligheder for at dygtiggøre sig og nogle gode oplevelser. Samtidig er aftenskolerne med til at skabe nogle gode rammer om forpligtigende samvær. Århus ville være et kedeligere sted, hvis det ikke var for aftenskolerne.
2. Det er vigtigt med et tæt samspil mellem kommunen og aftenskolerne. Det sker i Århus blandt andet gennem folkeoplysningsudvalget, hvor jeg deler formandskabet med Torben Dreier. Det er eksempelvis stærkt, at FO-Århus går ind i Århus-samtalerne under festugen. På den måde er frivillige kræfter med til at skabe arrangementer for alle borgere i Århus.
3. Aftenskolerne står stærkt i Århus. Derfor håber jeg at aftenskolerne vil være med så mange steder som overhovedet muligt. Det er dog vigtigt, at man er med på egne præmisser. Når det handler om frivillige kræfter, så er det engagementet som skal bære arbejdet. Når det er sagt, så håber jeg at

aftenskolerne i fremtiden vil gå endnu stærkere ind på integrationsområdet. Aftenskolerne vil kunne være med til at give en vigtig demokratisk dannelse til vores nye medborgere.

4. Udover integrationsområdet håber jeg aftenskolerne også kan komme til at spille tættere sammen med bibliotekerne. Ikke mindst i forbindelse med udviklingen af det nye folkebibliotek på havnen – Multimediehuset.

5. Det er ønskeligt, at priserne på aftenskoletilbudene kan holdes på et niveau, hvor alle kan være med. Det er for mig væsentligt, at aftenskolerne er et tilbud til alle, der har lyst til at tilegne sig kompetencer og være med i et forpligtigende fællesskab. Samtidig bør der også være en sammenhæng mellem pris og kvalitet.

**Radikal og nuværende rådmand for teknik og miljø
Peter Thyssen**

1. For Det Radikale Venstre er aftenskolen stedet hvor Århusianerne uddanner sig, men også stedet, hvor vi som lokal-samfund har en holdningsdebat om emner, der trænger sig på i det lokale demokrati.

2. Grænsefladen mellem den offentlige og den private sektor (også kaldet den tredje sektor), er stedet hvor aftenskolen som en af de eneste har formået at skabe et liv og dermed en vigtig forbindelse.

Et eksempel kunne være De Grønne Guidere, der både har en offentlig funktion, men også har en selvstændig- ubunden profil.

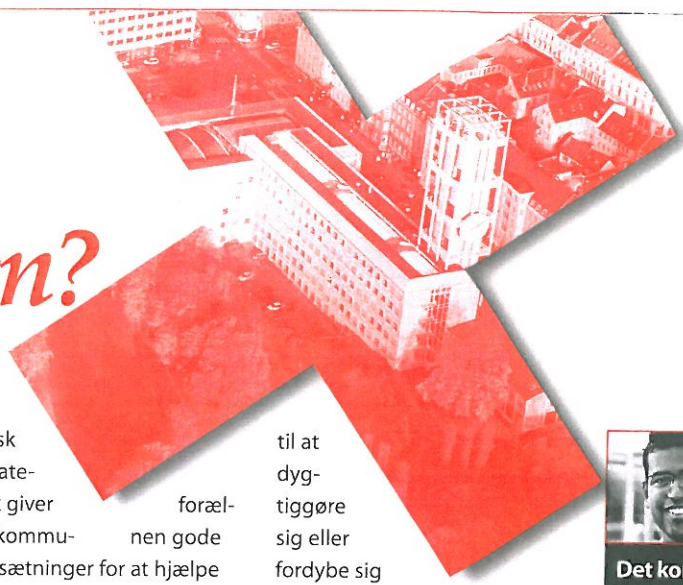
3. Her er udviklingen af nærdemokratiet et oplagt område. Demokrati er ikke naturgivet, det er en livsstil der hele tiden skal vitaliseres gennem en løbende og aktuel debat. Den disciplin er folkeoplysningsrådet dygtig til. Men også inden for andre af de nævnte områder er aftenskolen et stærkt kort at spille.

4. Samfundet er i dag i stigende grad blevet et flimmer af holdninger. Her er det vigtigt at have et instrument som aftenskolen til at skabe aktiviteter, der tilbyder den enkelte borger mulighed for at få styr på egne holdninger. Tilsvarende har vi som kommune igennem aftenskolen en kanal ud i samfundet hvor igennem vi effektivt kan skabe debat og holdningsdannelse f.eks. respektkampagner over for frontmedarbejdere, affaldssortering i de private husholdninger o.l.

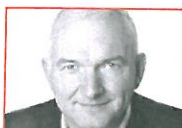
5. Kommunerne har deres lokale selvbestemmelse, og det skal vi ikke ændre på, men vi kan se, at vi i Århus har en frodig

2009

aftenskolen?

og levende aftenskole, fordi vi prioriterer den med et rimeligt timetal. Det vil Det Radikale Venstre fortsat være en stor tilhænger af.

Venstres borgmesterkandidat og nuværende rådmand for børn og unge
Gert Bjerregaard

1. Aftenskolen er et yderst positivt og vigtigt element i forhold til udbuddet af meningsfulde aktiviteter for byens borgere. Mange borgere benytter sig af og er glade for tilbuddet, og det vidner om at aftenskolen er en succes og uundværlig for Århus.
2. Det er vigtigt for Venstre, at vi har så stort et udbud af fritids- og kursusaktiviteter som muligt. Jeg synes det er vigtigt, at der er aktiviteter for enhver smag – lige fra kurser om stenhugning til kurser i dansk og matematik.
3. Det nyligt opstartede projekt mellem FO-Århus og børn/unge området, hvor der udbydes kurser i god skolestart til forældre med børn, der har et andet modersmål end dansk, er et rigtig godt initiativ og et eksempel på et samarbejde mellem FO-Århus og Århus kommune, der sammen med de gratis muligheder for kurser

i dansk og matematik giver forældre i kommunen gode forudsætninger for at hjælpe deres børn med lektierne.

4. For Venstre er der ingen begrænsninger i forhold til områder, hvor et samarbejde mellem FO-Århus og Århus kommune kan etableres. I børn/unge har samarbejdet været godt, hvilket åbner op for flere muligheder. Det er blot op til de enkelte områder, i samarbejde med FO-Århus, at udvikle ideerne.

5. For Venstre handler det om at den enkelte kommune har en prisstruktur, der tilskynder til at vælge aftenskolen til. Det er derfor op til de enkelte kommuner at fastsætte tilskuddet.

SF og nuværende rådmand for sundhed og omsorg
Dorte Laustsen

I SF mener vi, at Århus Kommunes politik om aftenskoler er fornuftig og brugbar. Vi støtter de økonomiske tilskud til aftenskoler, fordi det er vigtigt at alle borgere uanset uddannelse og indkomst har mulighed for at benytte de mange gode kurser, som aftenskolerne tilbyder. Det er vigtigt, at borgerne har mulighed for at bruge fritiden

til at dygtiggøre sig eller fordybe sig indenfor de tilbud, som Aftenskolerne muliggør. I SF mener vi, at folkeoplysningen er gavnlig – ikke alene for den enkelte men for hele samfundet.

I forhold til den økonomiske støtte finder vi det ikke hensigtsmæssigt, at prisen for et kursus ikke er den samme i Århus som i fx Grenå. Hos SF går vi ind for lighedsprincippet – ting skal koste den samme, uanset hvor man bor. Som minimum ønsker vi en aftale mellem kommunerne i Regionen om, at kursusrisenerne gøres ens.

På integrationsområdet – herunder sprogkurser, førstehjælpsundervisning og handicapområdet, mener vi, at kommunen med fordel kunne bruge aftenskolerne mere, så de var med til at supplere de eksisterende kommunale tilbud.

Allerede nu ydes der rabat til pensionister, studerende, mennesker med handicap m.m. I SF synes vi, at denne rabat også burde inkludere etniske minoriteter – uanset om man kommer fra USA eller Burkina Faso. Sprogcentre er overfyldte og dyre og aftenskolerne kunne med fordel være et supplement eller erstatning til disse.

Det konservative folkepartis borgmesterkandidat og nuværende byrådsmedlem
Marc Perera Christensen

1. En meget vigtig betydning, for læring, viden og efteruddannelse. Aftenskolerne er med til at pirre folks nysgerrighed og lyst til at udvikle og udforske viden og læring. Det støtter vi konservative.
2. Tre områder er væsentlige for os konservative. Unge og studerendes adgang til viden, handicappedes muligheder for meningsfulde aktiviteter og ældre medborgere med mod på at lære nyt. Kommunen har stor gevinst af aftenskolerne bl.a. inden for disse tre områder.
3. Demokratisk medborgerskab kan fremmes via tætte relationer mellem kommunen og aftenskolerne og vores nydanskere. Jeg ser store potentialer i at koble aftenskolerne på arbejdet, med at videreforme dansk kultur til vores nye borgere.
4. Inden for arbejdet med Integration og forståelse for dansk kulturtradition.
5. Vi konservative har gentagne gange forsøgt at sætte aftenskolerne på dagsordenen når vi taler om budgetter. Det fortsætter vi med.

ÅRHUS KOMMUNE VIL VÆRE *CO2-neutral i 2030*

Det er en flot, ambitiøs og fremsynet beslutning, som Århus Byråd har taget. En beslutning som fortjener bred opbakning. Da alle partier bakker op om beslutningen, kan man også håbe på en solid opbakning fra befolkningen.

Af GrønGuide Birte Buhl

Klima er for alvor kommet på den lokalpolitiske dagsorden. Allerede i 2007 var der i Århus Byråd bred opbakning til at sætte ambitiøse mål. Århus Kommune som bysamfund – dvs. hele byen og hvad der er i den – skal være CO2 neutral i 2030. Indenfor kommunegrænsen må der altså ikke udledes mere CO2, end der optages. Beslutningen fra 2007 er fulgt op af en klimaplan for 2010-2011, her indgår strategi, hjørnestein i arbejdet og konkrete projekter til at reducere Århus' CO2 udledning og dermed komme målet om CO2 neutralitet nærmere. Klimaplanen findes på: www.CO2030.dk

Klimaplanens strategi er:

- at involvere alle dele af det århusianske samfund med henblik på at skabe synergi
- at tage udgangspunkt i helhedstænkning på tværs af traditionelle sektorer
- at have fokus på det lange perspektiv

I kommunens klimaarbejde er valgt 4 hjørnestein:

Kollektive løsninger: miljøoptimerende varmeforsyning, gode trafikløsninger som fx letbane, forbedrede forhold for cyklister

Borgerinvolvering: Boligejere, lejere, bilejere, forbrugere, medarbejderen og

borgeren medvirker til at reducere CO2-udledningen

Erhverv og forsknings- og uddannelsesinstitutionerne: Virksomheder inden for klima, energi og miljø samt relevante forsknings- og uddannelsesinstitutioner er vigtige medspillere

Klimatilpasning:

Sikring mod oversvømmelser og andre konsekvenser af et klima under forandring

Vi bliver alle en del af den kommunale plan

Det er ingen hemmelighed, at ingen regeringer, statsledere, kommuner eller enkelte borgere kan redde verdens miljø og klima alene. Vi må forvente, at

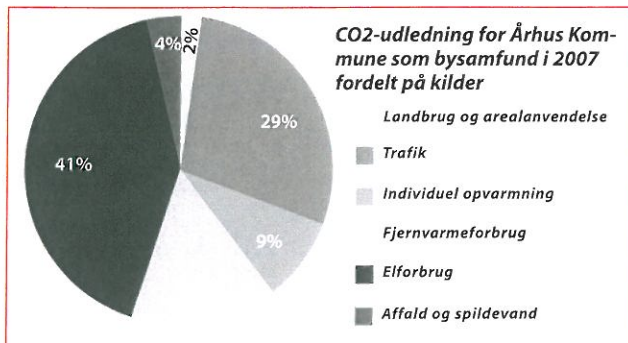

Fig 1

verdens statsledere tager deres del af ansvaret, når de mødes i København i december til Klimakonference (COP15) og forhåbentlig får lavet en ambitiøs klimaafgørelse til afløsning af Kyotoaftalen. I Århus kan vi være stolte af, at Århus Byråd på forhånd har taget nogle vigtige og ambitiøse beslutninger. Så nu er det også op til os – som enkelte borgere at gøre vores del af arbejdet.

Ifølge de seneste tal fra 2007 udledte århusianerne netto 2.210.000 tons CO₂. Det er 7,5

tons CO₂/borger/år, hvilket er en lille stigning i forholdet til 2006. Stigningen skyldes primært nye opgørelsesmetoder, f.eks. var trafikemissioner fra fly og skibe ikke med i 2006 regnskabet, men er medregnet i 2007. Der er altså lang vej endnu til CO₂-neutralitet. Kilderne til vores CO₂-udledning i Århus ses i fig. 1

Det fremgår tydeligt at vores elforbrug og transport er nogle af de store syndere, som vi hver især kan gøre noget ved. Af kommunens tal fremgår det

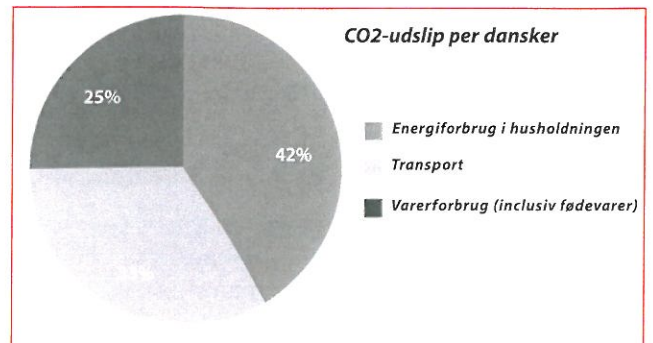

Fig 2

ikke, at vi som personer også har et betydeligt CO₂ udslip som følge af vores vareforbrug, heraf stammer en væsentlig del fra vores forbrug af mad. Når det ikke er med i kommunens tal, er det fordi, det er et vanskeligt område at opgøre, og fordi det p.t. ikke er med i den standard som kommunerne bruger. Men ser vi på tallene fra Danmarks Statistik, så stammer ¼ af vores personlige CO₂-udslip fra vores vareforbrug.

Så hvad kan du gøre for at begrænse dit CO₂-udslip fra

henholdsvis dit el-forbrug, din transport og dit vareforbrug?

Skift til sparepærer eller LED-belysning. Giv bilen en hviledag og snup cyklen. Drop en oksebøf til fordel for en grøntsagsgratin!

KONKURRENCE

Eller har du nogle bedre forslag? Så må du rigtig gerne sende dem til groenguide@mail.dk. De bedste forslag vil blive præmieret og offentliggjort i næste nummer af Nicolai.

Æbleopskrift

Æblekage med mandeldej

INGREDIENSER

- 1 kg æbler
- 35 g smør eller margarine
- 2 spsk. Sukker
- Mandeldej:
- 125g blendede mandler
- 125 g sukker
- 3 æggehvider
- 3 æggeblommer

Æblerne skrælles, kernehus fjernes og de skæres i terninger. Fedtstoffet smeltes i en gryde, æblerne tilsættes og sukker drysses over, æblerne koges møre. Mandler, sukker og æggeblommer røres sammen. Æggehviderne piskes stive og vendes forsigtigt i. Æblerne hældes i en smurt form, og mandelmassen hældes over.

Bages i 15 minutter ved 200 grader.

Servering:

Crème fraiche eller flødeskum gives til.

FRIT OPLYSNINGSFORBUND

Fordi netværk handler om mennesker

ÅBNINGSRECEPTION AF FO-BYEN

1 skoleleder, 1 borgmester, 3 rådmænd, 1 rådmandspraktikant og hundredvis af mennesker.

Et hav af stemmer, begejstring og glæde og rigelige mængder latter. Mindre kunne ikke gøre det, da FO-byen officielt blev åbnet fredag den 23. oktober. Et opbud af mennesker, som nærmest fik byen til at virke lille.

Receptionen havde hovedkontor i foredragssalen Vester Allé 8. Her blev der serveret den historiske ret fra Maritza tiden, lun and, i en moderne fortolkning som bl.a. bød på lun and, andepølse og andepostej, og her til naturligvis et godt glas til at skylle det hele ned med. Eftermiddagens åbning, afsløringer og taler rundt omkring i FO-byen, kunne følges på storskærm.

Borgmester Nikolaj Wammen stod for den officielle åbning, og sagde bl.a. i sin tale:

FO-byen er noget særligt. FO-byen er en by i byen, men den står ikke alene. Den er ikke adskilt. FO-byen er en åben by, også i fysisk forstand. Den indgår i sine omgivelser.

Rådmand Jacob Bundsgaard Johansen udtrykte i sin tale bl.a.:

Der er grund til at kippe med flaget. Århus har fået en by i byen. Men der er ikke forskel mellem Århus by og

FO-byen. De er en del af hinanden. Og selvom FO-byen har sin afgrænsning som den har nu, er det nok kun et spørgsmål om tid, med den fart ekspansionen foregår.

Tillykke til Århus og til FO-Århus.

Det var en fantastisk festlig dag, og vi kan ikke personligt takke hver enkelt, der deltog og gjorde denne dag til en festens dag. Men hermed en hjertelig fælles tak til alle.

FRIT OPLYSNINGSFORBUND

Frederiksgade 78C • 8000 Århus C • Tlf.: 8746 4500 • www.fo-aarhus.dk